

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

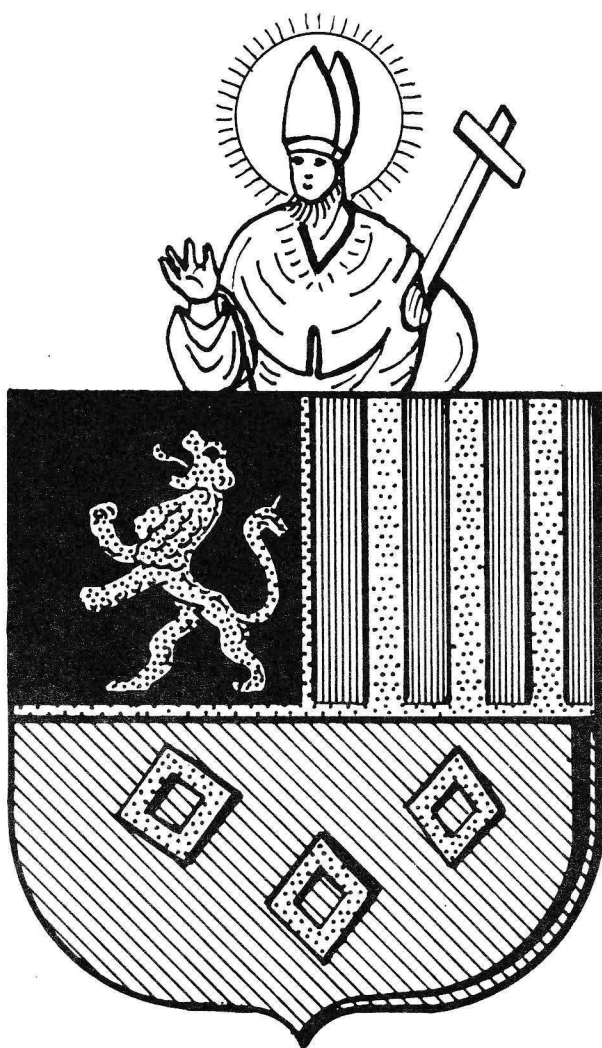
4-'99

Wouw in het Millennium

Negentiende eeuw

- 1800 Alg De kerken komen weer terug in Katholieke handen
- 1801 Wo Ontwerp van restauratie voor de kerk wordt gemaakt door Architect J. Blom te Antwerpen. Onder andere de ronde pilaren komen uit deze tijd.
- Wo In Wouw worden waarschijnlijk de laatste terrechtstellingen voltrokken. In de kelder van het dorpshuis zit een vrouw gevangen. Zij had vier kinderen, deze zaten bij haar in de kelder. Op vreemde wijze is zij uit de kelder ontsnapt.
- Alg Het Markiezaat valt onder departement Brabant
- 1802 Alg Benedenwindse eilanden worden bezet door de Engelsen. Kaap de Goede Hoop weer Nederlands bezit
- 1803 Wo Een vierschaar wordt ingesteld voor land en stad van Bergen op Zoom. Hierdoor verloor de plaatselijke schepenbank het recht nog recht te spreken.
- 1804 Wo Een nieuwe sport doet zijn intrede in diverse cafe's namelijk billiard
- ALg Napoleon wordt Keizer van Frankrijk
- 1805 Alg Schimmelpenninck regeringsleider in de Bataafse Republiek.
- 1806 Wo In Wouw zijn veel huizen afgebroken en nieuwe gebouwd waardoor de nummering van de huizen niet meer klopt.
- Alg Einde Bataafse Republiek.
- 1807 Wo Er heerst droogte; de dorpspompen zijn twee uur per dag open.
- 1808 Alg Instuut voor Blinden in Amsterdam opgericht
- 1809 Wo Op 1 Mei is Koning Lodewijk in Wouw, maar heeft hij heeft zijn koets niet verlaten. Men heeft hem niet kunnen zien of spreken.
- 1810 Mo De Gemeente Moerstraten wordt opgeheven volgens het keizerlijk diskreet. Het laatste besluit van de gemeente Moerstraten gaat over loslopende honden. Deze moesten worden aangelijnd anders had de veldwachter het recht het dier te doden i.v.m. hondsdoelheid.
- He Standaard molen wordt in Heerle geplaatst
- Alg Het Markiezaat valt onder departement van de 2 Neten
- De keizer is door Wouw gereden 's avonds om 18:45 op 8 Mei. Hij is echter niet gestopt

Gemeentewapen van Wouw, zoals vastgesteld in 1817

- 1811 Mo De school in Moerstraten wordt opgeheven.
 Wo In 1811 wordt een nieuwe rechtelijke organisatie van kracht waardoor men niet meer spreekt van vierschaar van Wouw maar van het raadhuis.
- 1812 Alg Nederlanders worden ingelijfd in het Franse leger. Deze legers trokken naar Rusland van alle infanterie en linie regimenten is er slechts een militair teruggekeerd. Sommige Nederlandse regimenten worden in een keer gedecimeerd of totaal vernietigd. Weerbare mannen worden door deze situatie geregistreerd.
- 1813 Wo Colonel Carlton sneuvelt tijdens het beleg van Bergen op Zoom en wordt tegen de Wouwse kerk begraven. De Fransen verlaten in dit jaar Wouw.
 Wo Eerste burgemeester in Wouw Johannes Adan
- 1814 Alg Willem I legt de eed op de grondwet af
- 1815 Wo De gemeente Wouw telt 2296 Zielen en het aantal woningen en buitenplaatsen bedroeg 389
 Wo Koning Willem I passeert Wouw als hij op doorreis is van Maastricht naar Willemstad.
 Wo Bij Landbouwer P van Juneveldt in de Spellestraat wordt een vondeling gevonden van ongeveer 1 week oud. Het wordt gedoopt Matthias Kaf
 Wo Molen de Arend in Wouw wordt door Jacobus Aerden gebouwd.
 Alg Slag bij Waterloo
- 1816 Wo Wouw telt twee brouwerijen
- 1817 Mo Verzoek van de inwoners van Moerstraten om weer een school te mogen oprichten aan het gemeentebestuur.
- 1818 Mo Moerstraten krijgt weer een school
- 1819 Alg Nederlands officiële taal in Limburg, Antwerpen en Vlaanderen.
- 1820 Alg Er wordt een wet aangenomen die de verkoop van Domein goederen mogelijk maakt.
- 1821 Alg Napoleon overlijdt.
- 1822 Alg Hierogliefenschrift wordt ontcijferd door Champollion
 Alg Fourier ontdekt het principe van warmtegeleiding.
- 1823 Alg Nieuw Guinea onder Nederlands bestuur.
- 1824 Wo Brouwerij Philips vestigt zich op de markt, brouwerij De ster.
- 1825 Wo Molen de Arend in Wouw brandt grotendeels af.
- 1826 Alg De eerste foto ter wereld wordt gemaakt door de

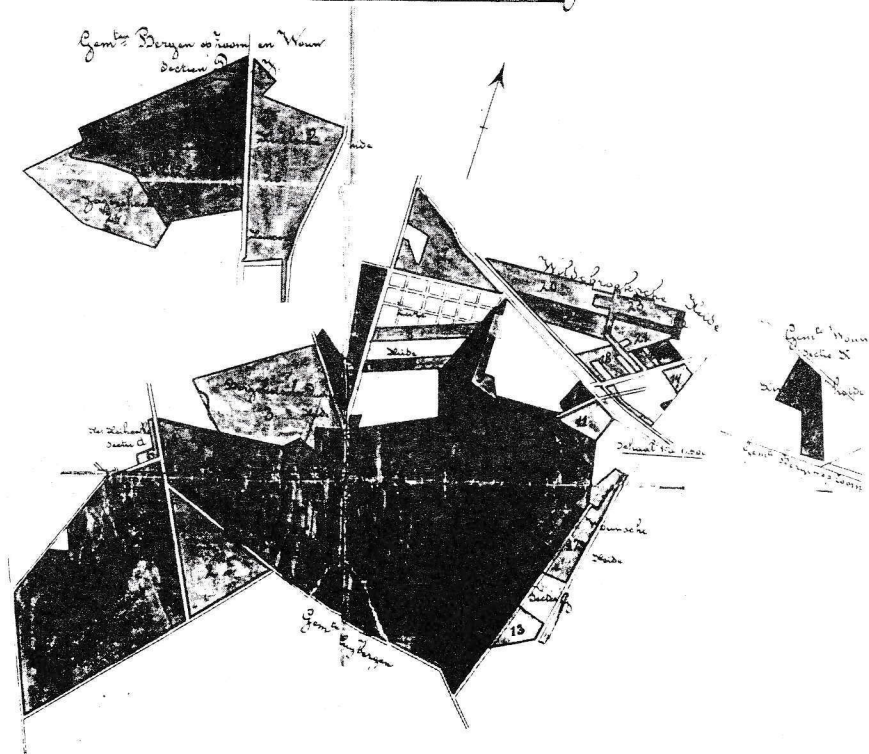
- uitvinder Joseph Nicephore Niepce.
- 1827 Alg Georg Simon Ohm stelt de wet van Ohm samen $V=I \cdot R$
 Wo Het sinds 1820 opgeslagen koorgestoelte wordt door de
 abdijsheer Dominicus Boyen , pastoor te Wouw, geplaatst
 in de Wouwse kerk.
- 1828 Alg Componist Franz Schubert overlijdt
 Shaka, stichter van het Zoeloe rijk in Zuid Afrika, wordt
 vermoord. Door het sterven van zijn moeder liet hij alle
 zwangere vrouwen en hun echtgenoten afslachten zelfs
 koeien werden afgeslacht zodat ook de kalveren zouden
 weten wat het verlies van een moeder is. Zijn halfbroers
 konden zijn razernij niet aanzien en hebben hem
 vermoord.
- 1829 Alg Stephenson construeert de Rocketlocomotief
 Louis Braille vindt het blindenschrift uit.
- 1830 WPI Voor de Belgische opstand wordt veel hout gekapt op de
 Wouwse plantage voor het maken van pallsaden.
- Alg Belgische revolutie
- 1831 Alg Tiendaagse veldtocht van de Nederlanders wordt
 gestaakt als het Franse leger zich in de strijd dreigt te
 mengen.
- 1832 Mo Het dorp Moerstraten telt 391 inwoners.
- Alg Noord Brabant krijgt zijn officiële naam
- 1833 He Heerle weer een zelfstandige parochie.
- 1834
- 1835 Alg Grote trek in Zuid Afrika de Nederlanders stichten Oranje
 Vrijstaat en Transvaal.
- 1836 Alg Eerste vergadering provincieraad Noord Brabant
 In Amerika wordt de van oorsprong Martin van Buren
 president.
- 1837 Alg Charles Dickens schrijft Oliver Twist
 Da Guerre ontdekt fotografisch procede
- 1838 Wo Er vindt groot onderhoud aan de pompen op de Wouwse
 Markt plaats.
- 1839 WPI Tijdens de Domeinveiling koopt Adriaan Faber in naam
 van Baron de Caters te Antwerpen het landgoed Wouwse
 plantage voor DFL 120100,-
- Alg Koning Willem I erkent de zelfstandigheid van België
- 1840 Alg Rowland Hill introduceert het postzegelsysteem in het
 Verenigd Koninkrijk. Dit was de zogeheten pennypost
- Alg In Schotland wordt door smid Macmillan de trapfiets

- ontwikkeld.
- 1841 Wo Door gepensioneerd Generaal Majoor Jan van Gorkum uit Leiden wordt een pannen-, stenen, en later draineerbuizen bakkerij opgericht.
- Wo Koning Willem II passert Wouw op doorreis door Brabant.
- Wo Tweede burgermeester in Wouw Cornelis Daverveldt
- 1842 Alg Natal (Zuid Afrika) wordt Engels bewind (Boerenoorlog)
- 1843 Wo Het raadhuis van Wouw wordt hersteld.
- 1844 Wo Prins van Oranje (later Koning Willem III) passeert Wouw als hij op doorreis is naar Bergen op Zoom.
- 1845 WPI Waar de dreven samenkomen in het centrum van Wouwse plantage sloopt Baron de Caters enkele boerderijen en bouwt er een groot herenhuis (het kasteel).
- 1846 Alg Steeds meer Europese emigranten trekken naar Amerika
- 1847 Alg In het gehele koninkrijk heerst een hongersnood.
- 1848 Alg Volgens concept van Thorbecke wordt er een nieuwe grondwet ingevoerd in Nederland
- 1849 Alg Frederick Chopin, componist, overleden.
- 1850 Wo Er wordt begonnen aan de bouw van het kloostercomplex aan de huidige Kloosterstraat
- 1851 Alg Otto Funcke ontdekt hemoglobine, dit is de rode bloedkleurstof.
- 1852 Alg Eerste postzegels in Nederland (5 , 10 en 15 cent)
- 1853 He Cornelis Daverveldt sticht steenbakkerij " De herelsche heide" aan de Boerenweg
- 1854 Alg Tot dit jaar hadden de Nederlanders een kunstmatig eiland bij Japan als handelpost.
- Alg Florence Nightingale verzorgt militairen in Turkije tijdens de Krimoorlog samen met een team van 40 verpleegsters. De omstandigheden voor militairen die gewond waren geraakt waren erbarmelijk. Zij bracht orde en netheid in het hospitaal en was daarmee een van de grondleggers van de moderne verpleegkunde.
- 1855 Alg De Krimoorlog is de eerste oorlog die gedocumenteerd werd met foto's
- 1856 Alg Geboorte Sigmund Freud. Hij is de grondlegger van de moderne psychoanalyse
- 1857 Alg Utrechtse natuurkundige Buys Ballot legt wetmatigheid van windrichtingen op de beide halfronnen vast.
- 1858 Alg In Lourdes verschijnt de Heilige Maagd Maria aan

- Bernadette.
- 1859 Alg Charles Darwin schrijft The Origin of Species
- 1860 Mo De school in Moerstraten wordt opgeheven.
Ettienne Lenoir vindt de wagen met verbrandingsmoter uit
- 1861 He De oude kerk van Heerle wordt afgebroken en de nieuwe aanbesteed
- 1862
- 1863 Wo Stationsgebouw "Wouwse statie" in Wouw in gebruik
- 1864 Alg Rode Kruis wordt opgericht
- 1865 Alg President van de Verenigde Staten van Amerika Lincoln wordt vermoord. Hij bereikte de eenwording van Amerika en de afschafing van de slavernij.
- 1866 Mo Twee inwoners van Moerstraten dienen het verzoek in om een school te mogen oprichten aan de gemeente en zelfs aan de koning. Beide gaven geen toestemming.
- 1867 Alg De schrijfmachine wordt uitgevonden door Christopher Skoles
- 1868 Mo Opnieuw wordt er een verzoek ingediend om een school op te richten. Ook dit wordt afgewezen.
- 1869 WPI In Wouwse plantage wordt de steenfabriek opgericht door Baron de Caters.
- Wo In dit jaar meldt Nicolaas Ansems (26 jaar) zich aan als zouaaf om te vechten voor Paus Pius IX. Hij was de enige die dit in Wouw deed. Totaal hebben zich ruim 3000 Nederlanders in het strijdgevoel begeven. Hij was de overgrootvader van Mevr. Dora Gerritsen van Cafe "In den Veehandel". De Nederlanders hebben zich onder andere onderscheiden door hun hulpvaardig optreden tijdens de epidemie in Albano. De Nederlander Pieter Janz. Jong wordt thans nog vereerd als held voor zijn optreden tijdens de strijd tegen de Garibaldi
- 1870 WPI Baron de Caters begint ondanks protest van de kerk met de bouw van een kerk in de Wouwse plantage.
- 1871 WPI Baron de Caters laat een huis bouwen voor jachtopziener Prinsen, het zogehete Prinsenhof.
- Alg Ernest Rutherford geboren, hij is de ontdekker van de opbouw van het atoom (een kern met daarom heen ronddraaiende elektronen)
- 1872 Wpl Baron de Caters laat een schoolgebouw bouwen. Omdat hij het niet bij de gemeente aangevraagd had blijft het

- gebouw leegstaan. Later wordt er een cafe in gevestigd (op dit moment "D'ouwe schuur")
- 1873 Wo Derde burgemeester in Wouw Christiaan Daverveldt
- 1874 Wo De St Lambertus parochie wordt in zijn geheel losgemaakt van de Abdij St Bernards aan de Schelde. Vanaf 1277 tot dit jaar zijn de Wouwse pastoors Cisterciënzer of Bernardijn.
- Wo Harmonie Oranje wordt in het leven geroepen bij de gelegenheid van het zilveren jubileum van koning Willem III
- Alg Kinderwet van van Houten, kinderen onder de 12 jaar mogen niet werken.
- 1875 Wo Oprichting parochie Wouwse plantage
- 1876 WPl In Wouwse plantage wordt een wind-, graan- en schors molen gesticht.
- Alg Graham Bell vindt de telefoon uit en Edison de fonograaf. Edison heeft eigenlijk overdracht van spraak eerder uitgevonden dan Bell echter de uitvoering van Edison was niet verkoopbaar.
- 1877 Alg Edison vindt de grammofoon uit. Edison heeft gedurende zijn leven meer dan 1000 patenten op zijn naam gezet.
- 1878 WPl In Wouwse plantage wordt een school gesticht. Hiervoor wordt een ander gebouw gebouwd als in 1872
- 1879 Wo De Wouwse pompen worden gerepareerd,
- 1880 Alg Edison brengt een commercieel maakbare lamp op de markt gebaseerd op de uitvinding van J.W. Starr
- 1881 He Nieuwe bouw van een openbare school in Heerle
- 1882 Wo Priesterkoor van de Wouwse kerk wordt gerestaureerd en beschilderd onder leiding van architect P. Cuypers.
- He De Herelse standaardmolen wordt naar Moerstraten verplaatst
- 1883 Alg ANWB wordt opgericht.
- 1884 Alg Bij wet wordt Koningin Emma regentes van de 4 jarige Wilhelmina, mocht Koning Willem III overlijden.
- 1885 Alg Vincent van Gogh schildert de aardappeleters
- 1886 Alg In Nijmegen wordt de eerste openbare elektriciteits centrale geopend.
- 1887 Alg Radiogolven worden aangetoond door Heinrich Hertz
- 1888 Alg John Dunlop vindt de eerste luchtband uit.
- 1889 Alg In Zeeland vindt een stormvloed plaats.
- 1890 Wo In Wouw heerst hondsolheid alle honden moet verplicht

Wouwse Plantage.

1 De eigenlijke Plantage met het Buitengebint, ruim 635 ha.	12, 13 afkomstig van Schouw
2 het zogenaamde Kamp, ruim 46 ha.	14 perceel land op het dorp
3 de hoeve in huur bij Cornelis van Wezel met de Borgvlietse Duinen, ruim 97 ha.	15 ten noorden van de smid
4 afkomstig van Daverveldt	16 smederij en erf
5 Woensdrechtse Heide, ruim 235 ha.	17 perceel tussen Braat en de smid
6 bij het Heihoefke	18 land aan weerszijden van de school
7 Gorcum op den Zoom met het Herelse Ven	19 twee percelen bouwland
8 Zure Heide	20 een perceel bouwland
9 ten zuiden van de Steenstraat	21 bouw- en weiland
10 tussen de straat en de Steenekamer	22 drie perceeltjes weiland achter de molen
11 steenbakkerij	23 perceel bouwland
	24 westelijk deel van de Zeezuiper
	25 middelste deel van de Zeezuiper
	26 oostelijk deel van de Zeezuiper

Situatie van de Wouwse Plantage bij de verkoop in 1895

Abbeelding uit Ste Gertrudis in het Woud, naar een tekening in de verzameling van het Landgoed

gemuilkorfd worden.

- Wo Handboogschutterij L'union fait la force wordt opgericht.
He In Heerle wordt een zusterklooster Antonius gesticht.
Alg In Amerika vind de slachting plaats onder Sioux indianen (sitting Bull), deze gebeurtenis gaat de geschiedenis in als de slachting bij "Wounded Knee"
- 1891 Wpl In Wouwse plantage wordt een nieuwe kerk gebouwd.
Wo Het raadhuis in Wouw wordt hersteld
- 1892 He In Heerle wordt het kerkhof uitgebreid.
Wo Gustaaf van Aerssen is (direkt na zijn studie) benoemd tot gemeente Arts
- 1893 Alg Rudolf Diesel in dienst bij vrachtwagen fabriek MAN vindt de diesel motor uit.
- 1894 Mo Oprichting van coöperatieve stoomzuivelfabriek. Op de eerste zondag dat er doorgewerkt wordt worden er 12 processen verbaal geschreven, er was geen toestemming van de burgemeester en pastoor.
He/ In Heerle en Wouwse plantage wordt de eerste
WPI handspuitpomp voor het blussen van branden aangeschaft.
- 1895 Wo Pierre Paul Emsens koopt het landgoed Wouwse plantage van de Familie de Caters.
Alg Röntgen ontdekt de X stralen
ALg Louis Pasteur overlijdt. Hij bedacht een methode om melk te pasteuriseren. Verder ontwikkelde hij vaccins tegen miltvuur en hondsdoelheid.
- 1896 Alg Marconi vraagt patent op het principe berichten dmv radiogolven te versturen (de radio)
He Zusters uit Oudenbosch naar Heerle; het onderwijs aan meisjes wordt begonnen
- 1897 Wo De platte plafonds in de zijbeuken en het gepleisterd tongewelf in het schip van de Wouwse kerk worden vervangen door houten gewelven.
- 1898 Alg Hoogleraar aan de polytechnische school Delft W.H. Beijerinck ontdekt het zogeheten Contagium vivum fluidum. Met andere woorden vloeibaar levende smetstof. In de volksmond virus genaamd.
- 1899 Alg Eerste radio uitzending ter wereld vindt plaats door Marconi vanaf de Eiffeltoren in Parijs.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

